

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

Кафедра обліку і оподаткування та маркетингу

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ**

Виконала:

студентка 1 курсу

групи ОО – 21 м

освітнього ступеня «Магістр»

спеціальності 076

«Облік і оподаткування» _____ Турок Мар'яна Михайлівна

Керівник магістерської роботи:

доктор економічних наук, професор _____ Реслер Марина Василівна

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____
Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Мукачево – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	8
1.1. Теоретико-методологічні засади обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку торгівлі в Україні.....	8
1.2. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів торгівлі.....	17
1.3. Інформаційне забезпечення в системі бухгалтерського обліку	21
Висновки за розділом 1	26
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ.	29
2.1. Формування обліково-аналітичного забезпечення на етапі створення підприємства торгівлі.....	29
2.2. Організаційно-координаційний характер бухгалтерського обліку в контексті забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі	42
2.3. Інформаційне забезпечення заходів відновлення діяльності підприємств торгівлі.....	55
Висновки за розділом 2	63
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТОРГІВЛІ	65
3.1. Професійне судження бухгалтера як основа інноваційного розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління	65
3.2. Обліково-аналітичне забезпечення управління в системі національних рахунків.....	73
3.3. Інституційні перетворення та їх вплив на регулювання бухгалтерського обліку.....	81
Висновки за розділом 3	85
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ	100

ВСТУП

Актуальність теми. Трансформація підприємницької ідеї в господарську діяльність можлива за умов перенесення інновацій у ринкове середовище, створення нових підприємницьких структур, які дають можливість бізнесу та державі ефективно боротися за власне існування в умовах жорсткого конкурентного середовища сьогодення. Дослідження, проведене Техаським університетом, виявило, що 85% бізнес-структур повністю залежать від обліково-аналітичних ресурсів, що генеруються в режимі реального часу багатовимірними системами управління; 43% компаній, які не мають плану безперебійного функціонування, у разі виникнення кризової ситуації не здатні відновити власну діяльність. Наведене актуалізує питання запровадження міжнародних стандартів безперервності бізнесу та реалізації державних програм сталого розвитку вітчизняними підприємствами торгівлі.

В умовах орієнтації системи управління на концепцію сталого розвитку процес формування обліково-аналітичного забезпечення виходить на якісно новий рівень, що дозволяє управляти бізнес-процесами, які відповідають за зміни в структурі капіталу; оперативно відновлювати діяльність після кризових станів; мінімізувати фінансові збитки; задовольняти вимоги клієнтів, акціонерів, управлінців; підтримувати ділову репутацію.

Актуалізацією проблеми визначення ролі обліково-аналітичного забезпечення управління займалися О. Височан, Л. Гнилицька, Т. Гоголь, Д. Грицишен, Т. Давидюк, С. Діпіаза, Т. Єфименко, В. Євдокимов, Р. Екклз, В. Жук, М. Корягін, А. Крутова, Л. Ловінська, К. Назарова, О. Орлова, О. Петрук, А. Пилипенко, М. Реслер, та інші вчені, які досліджували структурно-функціональну регламентацію обліково-аналітичного процесу, формування інструментарію організації та перспективного планування бухгалтерського обліку в контексті моделювання звітності сталого розвитку.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Магістерська робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри обліку і оподаткуванню та маркетингу Мукачівського державного університету за темами «Сучасні тенденції обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю» (номер державної реєстрації 0116U004820), «Економічний розвиток регіону на основі активізації підприємницької діяльності» (номер державної реєстрації 0116U004819), особистий внесок автора полягає в розробці методологічних рекомендацій підтримки ризик-менеджменту в системі обліково-аналітичного забезпечення акціонерних товариств.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є виявлення проблемних аспектів формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі та наукове обґрунтування теоретико-методологічних положень для їх вирішення в умовах нестабільності бізнесу.

Для досягнення мети в роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- розробити теоретичне обґрунтування принципу безперервності бізнесу як концептуальної основи сталого розвитку підприємств торгівлі;
- поглибити теоретичні засади формування системи обліково-аналітичного забезпечення управління торговельними бізнес-процесами;
- удосконалити методологічні положення формування системи резервів як облікового інструменту забезпечення сталого розвитку;
- розробити методичний інструментарій використання резервів як джерела покриття ризиків обліково-аналітичного забезпечення;
- виявити особливості концептуального середовища контролінгу як міжфункціональної технології управління сталим розвитком підприємств торгівлі;
- поглибити методологічні аспекти моделювання систем контролінгу цінової політики в торгівлі;
- розробити концептуальну модель обліково-аналітичного

забезпечення управління сталим розвитком торгівлі в умовах інституційних перетворень.

Об'єктом дослідження є процес формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних, науково-методичних та практичних засад формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі в умовах інституційних перетворень.

Методи дослідження. Методологічною основою пізнання об'єкта наукового дослідження стало застосування наукових постулатів теорії системного розв'язання проблем формування обліково-аналітичного забезпечення на мікро - та макрорівнях управління сталим розвитком.

Методологічною основою пізнання об'єкта дослідження стало застосування наукових постулатів теорії системного розв'язання проблем формування та функціонування інтегрованих обліково-аналітичних систем на мікро- та макрорівнях управління. У ході роботи використовувалися загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, конкретизація, абстрагування, метод історичного й логічного дослідження. Задіяні методичні прийоми: вибірка, узагальнення, моделювання, огляд, підрахунок, порівняння, тестування.

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела (монографічні праці, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем розвитку теорії і методології бухгалтерського обліку, концепцій сталого розвитку, системи національних рахунків та інтегрованої звітності, ризик - менеджменту, економічної теорії, політичної економії; матеріали науково - практичних конференцій і семінарів).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретичних і методологічних постулатів формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі та розробці інноваційного інструментарію імплементації стандартів сталого розвитку і

якості менеджменту в систему бухгалтерського обліку.

Зміст найбільш суттєвих наукових результатів, одержаних особисто автором, полягає в наступному.

Удосконалено:

- функціональну модель обліково-аналітичного забезпечення, що являє собою інформаційну конструкцію адміністративного бізнес-процесу, яка, на відміну від існуючих, ураховує взаємозв'язки між комунікаційними каналами та накопиченими знаннями, що надало можливість побудувати структурно - логічну схему торговельно-технологічної комунікації основних бізнес-процесів товароруху;

- концептуальну модель обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком торгівлі, яка базується на технології глобального облікового процесу в системі національних рахунків, суб'єктом якої визначено інституційну одиницю, а об'єктами – фінансовий, інтелектуальний та природний капітали.

Набуло подальшого розвитку:

- технологія вимірювання обсягів сукупного виробництва в національній економіці та узагальнення економічних показників для визначення пропорцій кінцевого використання ВВП у рамках глобального облікового процесу, застосування якої надає можливість метрологічного зіставлення показників господарської діяльності інституційних одиниць (витрати, прибуток, інвестиції, податки) із агрегованими економічними показниками системи національних рахунків (валовий випуск, проміжне споживання, валовий прибуток, валове нагромадження основного капіталу, рахунки розподілу доходів і виробництва).

Практичне значення одержаних результатів полягає в їх реальній спрямованості на формування якісно нової цілісної концепції формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком інституційних одиниць. Так, знайшли практичне впровадження пропозиції з удосконалення методологічних засад формування обліково-аналітичного

ВИСНОВКИ

Результатом наукового дослідження є теоретичне узагальнення та нове вирішення наукової проблеми, що полягає в обґрунтуванні методологічних засад і розробці практичних рекомендацій з формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі. На основі проведеного дослідження сформульовано наступні висновки та пропозиції.

1. Роль торгівлі в забезпеченні сталого розвитку країни спрямована на життєзабезпечення населення, підвищення якості його життя. З метою аналізу тенденцій розвитку роздрібно-торговельної мережі України проведено аналіз основних показників діяльності галузі: роздрібного товарообігу, обсягу товарообігу на душу населення, кількості підприємств торгівлі, торговельної площі мережі.

2. Дослідивши теоретичні засади інформатизації та методологічні вимоги до організації бізнесу, які орієнтовані на потреби процесного управління, запропоновано під обліково-аналітичним забезпеченням бізнес-процесів у торгівлі розуміти конструкцію інформаційної системи управління, яка завдяки застосуванню певного інструментарію збору, узагальнення, обробки та аналізу інформації в розрізі бізнес-процесів дозволить сформувати базу для прийняття зважених управлінських рішень.

3. Дослідження інформаційної асиметрії з позицій бухгалтерського обліку довело, що вона є однією з властивостей обліково-аналітичного забезпечення і виникає через непоінформованість певних учасників господарських процесів і носить не лише матеріальний, а, в першу чергу, виражений майновий характер, який проявляється під час розподілу результатів господарської діяльності.

4. Запропоновано модель формування професійного судження як продукту інтелектуальної діяльності, згідно з якою професійне судження розглядається як процес перетворення інтелектуального потенціалу

(сформованих компетенцій фахівця) на інноваційне рішення.

5. Встановлено, що облікова система й система національних рахунків мають багато спільних рис, а саме, подвійний запис і балансове узагальнення, послідовне застосування фундаментальних принципів організації обліку, використання єдиного грошового вимірника, складання консолідованої звітності, споріднене коло користувачів. Це сприяло їх гармонізації в організаційній моделі обліково-аналітичного забезпечення сталим розвитком економіки, яка дозволяє узгодити інформаційні ресурси, що генеруються в системі бухгалтерського обліку на рівні інституційної одиниці, із системою національних рахунків за секторами економіки.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>